מהדורה למורה – שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול (רגיל)

דף תרגול על שלושת שירי ההתחדשות (לאה גולדברג, נעמי שמר, אהוד מנור): זמן מחזורי, חזרה ופזמון, ניגוד, האנשה וסמלי התחדשות, והשוואה בין השירים. הציטוטים קצרים; מומלץ להחזיק את המקראה פתוחה לצד הדף.

מסלול רגיל: הגרסה הרגילה: כל הפריטים. מומלץ 30–40 דקות, אפשר לחלק לשני שיעורים.

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	איזה ביטוי חוזר בפתיחת כל בית בשיר של לאה גולדברג?	ב – "גם השנה"
2	איך מתוארת הדמות בפתיחת השיר של נעמי שמר?	ב – עייפה מכדי לחשוב ולהרגיש
3	באיזה זמן דקדוקי כתובים רוב הפעלים בשירים?	ג – עתיד
4	מה מבטיח הפזמון בשיר של אהוד מנור?	ב – שעוד יהיה טוב
5	בשיר של לאה גולדברג הציפורים עוברות בשמיים בדרכן אל הארצות החמות.	נכון
6	בשיר של אהוד מנור הדובר מתאר את העבר הקשה שלו.	לא נכון – הדובר מצייר בזמן עתיד תמונות פשוטות של חיים טובים (מרפסת, ציפורים, ילדים, ענבים).
7	לפי הפזמון של נעמי שמר, אחרי החגים יתחדשו גם יסודות הטבע וגם האנשים.	נכון
8	"האדמה תשתה את מי הגשם" – לאדמה ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו ____.	האנשה

#	שאלה	תשובה / כיוון
9	התאימו בין השיר לבין נקודת המוצא שלו.	1–ג, 2–א, 3–ב
10	התאימו בין הדוגמה לבין האמצעי האומנותי.	1–ה, 2–ג, 3–ד, 4–ב, 5–א
11	מיינו כל פרט לשיר שבו הוא מופיע.	גולדברג – "גם השנה": עלים צהובים נושרים והאדמה מתכסה בירוק חדש, הלב מתמלא מחדש בתקווה, בשירה ובאהבה | שמר – "אחרי החגים": דמות עייפה נכנסת למכונית ומביטה במראה, ימי החול ישובו | מנור – "בשנה הבאה": נשב על המרפסת ונספור ציפורים נודדות, ילדים בחופשה משחקים תופסת
12	מה מסמלים הגשם והירוק החדש בשיר של לאה גולדברג?	התחדשות: אחרי הסתיו האדמה שותה את הגשם ומתכסה בירוק – החיים מתחילים מחדש, וכך גם הלב.
13	מהו "זמן מחזורי"? הסבירו איך הוא מופיע בשניים מן השירים, ומדוע בשירים האלה הוא מנחם ולא משעמם.	זמן שחוזר כמו מעגל – עונות, חגים, שנים. גולדברג: הסתיו והגשם באים "כמו בכל שנה"; שמר: אחרי החגים ימי החול ישובו והכול יתחדש. זה מנחם כי מבטיח שאחרי חורף או עייפות תבוא התחלה חדשה.
14	השוו בין הפתיחה של שיר נעמי שמר לבין הפזמון שלו. איזה אמצעי יוצר את המעבר, ומה הוא מבליט?	ניגוד: בפתיחה עייפות וכובד העבר ("כל מה שקרה – קרה"), בפזמון הבטחה שהכול יתחדש. הניגוד מבליט את התקווה.
15	כתבו שיר קצר או פסקה בשם "גם השנה שלי" (7–9 שורות) על התחלה חדשה בחייכם. השתמשו בזמן עתיד, בחזרה על ביטוי בפתיחת שורות, ובשתי מילות קישור לפחות (גם, כמו, אבל, כי, ולכן).	קריטריונים: נושא של התחלה חדשה; זמן עתיד לאורך הטקסט; חזרה בפתיחת שורות (אנפורה); שתי מילות קישור לפחות, מסומנות; לפחות תמונה אחת מן הטבע או מן העונות; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. זמן מחזורי שמביא תקווה והתחלה חדשה. 2. תשובה אישית מנומקת בפרט מן השיר. 3. למשל: חזרה בשיר יוצרת קצב ומדגישה רעיון.

לוודא

- שם השיר של נעמי שמר ("אחרי החגים"; ייתכן שבמקראה הוא מופיע בשם אחר) ושייכות "גם השנה" ללאה גולדברג – לוודא מול המקראה.

- הציטוטים הקצרים בדף ("גם השנה", "עייף מכדי לחשוב", "כל מה שקרה – קרה", "האוויר, העפר, המטר והאש", "עוד תראה כמה טוב יהיה") – נוסח מדויק מול המקראה.
- פרטי השירים (מכונית ומראה בשיר של שמר; ציפורים לארצות החמות אצל גולדברג) – לפי תוכן האתר.

הדף מתאים לעמוד "שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חלק א' – הבנת השירים

סמנו את התשובה הנכונה, קבעו נכון/לא נכון והשלימו.

1. איזה ביטוי חוזר בפתיחת כל בית בשיר של לאה גולדברג?

א "בשנה הבאה" ב "גם השנה" ג "אחרי החגים" ד "כמו אז"

2. איך מתוארת הדמות בפתיחת השיר של נעמי שמר?

א שמחה ורוקדת ב עייפה מכדי לחשוב ולהרגיש ג כועסת על כולם ד ילד קטן

3. באיזה זמן דקדוקי כתובים רוב הפעלים בשירים?

א עבר ב הווה ג עתיד ד ציווי בלבד

4. מה מבטיח הפזמון בשיר של אהוד מנור?

א שיהיה קשה ב שעוד יהיה טוב ג שהשנה לא תגיע ד שהציפורים לא יחזרו

5. בשיר של לאה גולדברג הציפורים עוברות בשמיים בדרכן אל הארצות החמות. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

6. בשיר של אהוד מנור הדובר מתאר את העבר הקשה שלו. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

7. לפי הפזמון של נעמי שמר, אחרי החגים יתחדשו גם יסודות הטבע וגם האנשים. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

8. "האדמה תשתה את מי הגשם" – לאדמה ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו _____.

חלק ב' – אמצעים והשוואה

התאימו ומיינו לפי ההוראה.

9. התאימו בין השיר לבין נקודת המוצא שלו.

#		האות שלי		התאמה
1	"גם השנה" – לאה גולדברג	____	א	עייפות שממנה צומחת תקווה
2	"אחרי החגים" – נעמי שמר	____	ב	משאלה וגעגוע לעתיד פשוט ושקט
3	"בשנה הבאה" – אהוד מנור	____	ג	שלווה וביטחון בטבע החוזר

10. התאימו בין הדוגמה לבין האמצעי האומנותי.

#		האות שלי		התאמה
1	"גם השנה" בפתיחת כל בית	____	א	ניגוד
2	"עוד תראה כמה טוב יהיה"	____	ב	תיאור חושי
3	"האוויר, העפר, המטר והאש"	____	ג	חזרה (פזמון)
4	ענבים אדומים, צוננים, רוחות רעננות	____	ד	מנייה (רשימה)
5	"עייף מכדי לחשוב" מול "הכל יתחדש"	____	ה	חזרה (אנפורה)

11. מיינו כל פרט לשיר שבו הוא מופיע.

מחסן מילים: ימי החול ישובו · ילדים בחופשה משחקים תופסת · דמות עייפה נכנסת למכונית ומביטה במראה · הלב מתמלא מחדש בתקווה, בשירה ובאהבה · נשב על המרפסת ונספור ציפורים נודדות · עלים צהובים נושרים והאדמה מתכסה בירוק חדש

גולדברג – "גם השנה"	שמר – "אחרי החגים"	מנור – "בשנה הבאה"

12. מה מסמלים הגשם והירוק החדש בשיר של לאה גולדברג?

חלק ג׳ – פרשנות וכתיבה

ענו במשפטים מלאים, ובססו את דבריכם בפרט מן השירים.

13. מהו "זמן מחזורי"? הסבירו איך הוא מופיע בשניים מן השירים, ומדוע בשירים האלה הוא מנחם ולא משעמם.

14. השוו בין הפתיחה של שיר נעמי שמר לבין הפזמון שלו. איזה אמצעי יוצר את המעבר, ומה הוא מבליט?

15. כתבו שיר קצר או פסקה בשם "גם השנה שלי" (7–9 שורות) על התחלה חדשה בחייכם. השתמשו בזמן עתיד, בחזרה על ביטוי בפתיחת שורות, ובשתי מילות קישור לפחות (גם, כמו, אבל, כי, ולכן).

כרטיס יציאה

1. מה משותף לשלושת השירים?

2. איזה מן השירים הכי קרוב אליכם, ולמה?

3. היום הבנתי ש...